

Különleges bánásmódot igénylő (sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő) tanulók részvétele a középfokú felvételi eljárásban

1. Ki minősül különleges bánásmódot igénylő tanulónak a középfokú felvételi eljárásban:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 4. § 25. pontjában meghatározottak szerint **sajátos nevelési igényű (a továbbiakban: SNI) gyermek, tanuló:** az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.
- A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX törvény (a továbbiakban: Szkt.) 7. § 5. pontjában meghatározottak szerint **sajátos nevelési igényű** vagy fogyatékkal élő személy: az a tanuló, illetve képzésben részt vevő személy, aki az Nkt. szerinti szakértői bizottság vagy rehabilitációs hatóság szakvéleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi – látási, hallási –, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral – súlyos tanulási, figyelem-, vagy magatartás.-szabályozási zavarral – küzd.
- Az Nkt. 4. § 3. pontjában meghatározottak szerinti **beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (a továbbiakban: BTMN) gyermek, tanuló:** az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.
- Az Szkt. 7. § 1. pontjában meghatározottak szerinti **beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló:** az a különleges bánásmódot igénylő tanuló, aki a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény szerinti szakértői bizottság szakvéleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartás-szabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényű vagy fogyatékkal élő személynek.

2. Hogyan igazolható, hogy a tanuló különleges bánásmódot igényel?

Azt, hogy az adott tanuló különleges bánásmódot igénylő tanulónak minősül – függetlenül attól, hogy a tanuló milyen képzési rendszerben és milyen munkarendben tanul – a pedagógiai szakszolgálat megfelelő szakértői bizottsága az ún. **szakértői véleménybe** foglalva állapítja meg. A pedagógiai szakszolgálat szakértői bizottságainak működését, illetékességét EMMI rendelet¹ határozza meg.

A szakértői vélemény tartalmazza:

- annak megállapítását, hogy a különleges bánásmódot igénylő tanuló milyen problémával küzd (SNI, vagy BTMN), valamint
- mindazoknak a mentességeknek és kedvezményeknek a körét, amelyek a tanulót a tanulmányai során megilletik.

¹ A pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló 15/2013 (II. 26) EMMI rendelet 13. §

Fontos, hogy a **kedvezmények és mentességek a középfokú felvételi eljárás során csak az érvényes szakértői vélemények birtokában érvényesíthetők.** Amennyiben a szakértői véleményben foglaltak középfokú felvételi eljárás során történő alkalmazásával kapcsolatban bármilyen kérdés merül fel, mielőbb a szakértői véleményt kiállító szakértői bizottsághoz kell fordulni.

3. Tájékozódás – mire kell figyelni a felvételi eljárás során?

A) Az adott tanulmányi területen fogadnak-e, és milyen feltételekkel különleges bánásmódot igénylő tanulókat

- A különleges bánásmódot igénylő **tanulóknak és szüleiknek már jóval a felvételi eljárás megkezdése előtt tájékozódniuk kell**, hogy az az iskola, ahová a tanuló februárban majd be kívánja adni a jelentkezését (továbbtanulásra kiválasztott középfokú iskola), milyen – a különleges bánásmódot igénylő tanulókra vonatkozó – speciális elbírálási szabályokat határoz meg. Ezen ismeretek birtokában tudják eredményesen megtervezni a tanuló „felvételi stratégiáját”. Különösen fontos ez abban az esetben, ha a továbbtanulásra kiválasztott középfokú iskola felvételi eljárása során kéri a központi írásbeli vizsga eredményeit.
- Fontos megjegyezni, hogy a középfokú beiskolázásban részt vevő intézmények a különleges bánásmódot igénylő tanulókra vonatkozó **speciális felvételi követelményeiket** – a jogszabályokban meghatározott keretek között – **egyedileg határozzák meg**. Erre vonatkozó tájékoztatót valamennyi meghirdetett tanulmányi terület esetében az intézmény honlapján nyilvánosságra kell hozniuk:
 - az intézmény felvételi tájékoztatójában, valamint
 - az intézmény alapító okiratában/szakmai alapküldetéseiben.
- A középfokú intézmények által meghirdetett **tanulmányi területek szövege** tartalmazza, hogy az adott tanulmányi területen fogadnak-e SNI tanulókat, vagy sem.

A BTMN tanulók ellátását minden intézménynek biztosítania kell, így annak tényét az intézmény alapító okiratában/szakmai alapküldetéseiben nem kell külön megjelölni.

Ha a középfokú intézmény alapító okiratában/szakmai alapküldetéseiben **szerepel SNI** tanulók nevelésének-oktatásának, azaz **fogadásának ténye, az intézmény maga határozza meg, hogy mely tanulmányi területén, milyen feltétellel fogadja az érintett tanulókat** (pl. matematika tanulmányi területen diszkalkuliás tanulókat nem fogad). Ezek a feltételek tanulmányi területenként – például a képzés jellegének függvényében – eltérőek lehetnek.

Pl. ha a tanulmányi terület szövege a következő:

„Gimnázium; 4 évfolyam; emelt szintű oktatás matematika tantárgy(ak)ból; a tanulmányi területen oktatott első idegen nyelv a következő(k egyike): angol, német; a tanulmányi területen oktatott második idegen nyelv a következő(k egyike): angol, francia, német, olasz, orosz; a tanulmányi területre mozgásszervi fogyatékos, látási fogyatékos (gyengénlátó), hallási fogyatékos (nagyothalló), beszéd-fogyatékos tanulók is jelentkezhetnek; felvétel a tanulmányi eredmények, a magyar nyelvi és a matematika központi írásbeli vizsga eredménye alapján.”

A fenti intézmény az adott területen – a tanulmányi terület szövegében látható információk szerint – például autizmus spektrumzavarral küzdő, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő vagy enyhe értelmi fogyatékos tanulók jelentkezését (amennyiben az intézmény dokumentumaiban erre vonatkozó szabályozás nincs) elutasíthatja a felvételi eljárás során. **Amennyiben az intézményi dokumentumokban a különleges bánásmódot igénylő tanulók továbbtanulásával kapcsolatosan nem található megnyugtató válasz, úgy mielőbb az érintett intézményhez kell fordulni a felvételi eljárás részleteire vonatkozó kérdésekkel.**

B) Milyen kedvezmények illetik meg a különleges bánásmódot igénylő tanulókat a felvételi eljárás során?

A különleges bánásmódot igénylő tanulókat a középfokú felvételi eljárás során megillető kedvezményeket az **érvényes szakértői vélemény tartalmazza.**

Az **SNI** tanulót megillető kedvezmények lehetnek a középfokú felvételi eljárás során:

- egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből mentesítés az értékelés és a minősítés alól,
- hosszabb felkészülési idő a vizsga során (pl.: szóbeli vizsga során),
- biztosítani kell az iskolai tanulmányai során általa használt, megszokott eszközöket,
- a vizsgaszervezéssel alkalmazkodni kell az adottságaihoz.

A **BTMN** tanulót megillető kedvezmények lehetnek a középfokú felvételi eljárás során:

- hosszabb felkészülési idő a vizsga során (pl.: szóbeli vizsga során),
- biztosítani kell az iskolai tanulmányai során általa használt, megszokott eszközöket,
- a vizsgaszervezéssel alkalmazkodni kell az adottságaihoz.²

C) A központi írásbeli vizsgával kapcsolatos speciális teendők a magyar nyelv és/vagy matematika tantárgyakból az értékelés és minősítés alóli mentesítéssel rendelkező tanulók esetében

Amennyiben a továbbtanulásra kiválasztott középfokú iskola a tanulmányi terület szövegében a felvétel feltételeként előírja a központi írásbeli vizsgát, **a magyar nyelv és/vagy a matematika tantárgyak értékelése és minősítése alóli mentesítéssel rendelkező SNI³ tanulónak és a szülőjének még az írásbeli vizsgára való jelentkezés előtt tisztáznia kell** a továbbtanulásra kiszemelt iskolával a következőket:

- a helyi speciális szabályok és a szakértői véleményben foglaltak alapján a mentesítés ellenére **szükséges-e a tanuló részvétele** az írásbeli vizsgán (egyik, vagy mindkét tárgyból), VAGY
- az iskola a **központi írásbeli vizsga eredménye nélkül is**, esetleg pl. csak a matematika vagy esetleg csak a magyar nyelv eredményének figyelembe vételével; vagy egyéb, az intézmény szakmai alapdokumentumában meghatározott módon elbírálja majd a felvételi jelentkezését.
- A tantárgyi mentesítés ellenére a tanuló, illetve szülője dönthet úgy is, hogy amennyiben valamelyik továbbtanulásra kiszemelt középfokú intézmény kéri, részt vesz a központi írásbeli vizsgán.

Figyelem!

- Az SNI⁴ tanuló a szakértői véleményben leírtak alapján **kizárólag a továbbtanulásra kiválasztott középfokú iskolától kérheti** a központi írásbeli vizsga követelmény teljesítése alóli felmentését, az írásbeli vizsgát szervező középiskolától még akkor sem, ha a későbbiekben csak ebbe az intézménybe kíván jelentkezni.
- Több továbbtanulásra kiválasztott középfokú iskola esetében **intézményenként más és más lehet a tantárgyi mentesítéssel összefüggő döntés.**
- **Mindenképpen a szülő feladata tehát a továbbtanulásra kiválasztott intézménnyel a fenti kérdések intézményenként külön – külön történő egyeztetése.**

Az értékelés és minősítés alóli mentesítés az iskolai tanulmányok alatti teljesítmény értékelésére és minősítésére vonatkozik. A központi írásbeli vizsgán történő részvétel azonban nem része az iskolai tanulmányoknak. A középfokú felvételi eljárás során a tanuló választásának függvénye, hogy részt vesz-e a központi írásbeli vizsgán, illetve jelentkezik-e olyan intézménybe, ahol a felvétel feltétele a központi írásbeli vizsgán történő részvétel. **Önmagában az a körülmény, hogy az intézmény fogad SNI tanulókat, nem jelenti azt, hogy a jelentkezőknek nem kell teljesíteniük az intézmény által az egyes tanulmányi területek esetében előírt – pl. központi írásbeli vizsga eredménye – felvételi feltételeket.**

Akármi is az előzetes tájékozódás eredménye, a felvételiző tanuló jelentkezhet a központi írásbeli vizsgára. Ez általában tanácsos is, hiszen könnyen előfordulhat, hogy a februári felvételi jelentkezésig elképzelései, szándékai megváltoznak, és mégis szüksége lesz a központi írásbeli vizsga eredményére. A felvételiző tanulót nem éri semmilyen hátrány, ha megírja a központi írásbeli vizsgát, mert a vizsga eredményének ismeretében, a továbbtanulásra megjelölt **intézményekkel történő előzetes egyeztetésnek megfelelően** adhatja majd be a jelentkezését a továbbtanulásra kiválasztott középfokú iskolákba. **Akár intézményenként külön-külön is eldöntheti, hogy a központi írásbeli vizsga eredménye alapján, vagy a különleges bánásmódot igénylő tanulóakra vonatkozó helyi, speciális értékelési szabályok szerint kéri jelentkezésének elbírálását.**

A központi írásbeli vizsgáról kiállított **Értékelő lap a valós tényeket rögzíti, nevezetesen azt, hogy a vizsgázó az általa elérhető maximális pontszámból hány pontot ért el.** Az értékelő lapon tehát sem a tanuló értékelése, sem minősítése nem történik meg. **Az írásbeli vizsgán elért eredmények figyelembevétele, a felvételi eljárás során – a**

² Az a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló, akit 2018. augusztus 31. napjáig a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól mentesítettek, a mentesítés időtartamának félbeszakadása nélkül, a középfokú iskolai tanulmányok befejezéséig egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól mentesülhet. (Nkt. 97. § (1a))

³ BTMN tanulók esetében kizárólag akkor alkalmazható, ha 2018. augusztus 31. napjáig a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól mentesítették, és a mentesítés időtartama nem szakadt félbe.

⁴ BTMN tanulók esetében kizárólag akkor alkalmazható, ha 2018. augusztus 31. napjáig a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól mentesítették, és a mentesítés időtartama nem szakadt félbe.

speciális értékelési szabályok alapján – **elért összeredményének a megállapítása a továbbtanulásra kiválasztott középfokú iskola feladata.** Az elért eredmény intézményenként más és más lehet, a tantárgyi mentesítéssel összefüggő döntés függvényében.

4. Hogyan történik az egyéb kedvezmények érvényesítése?

A központi írásbeli vizsgára a jelentkezést a tanuló abba a középfokú iskolába adja be, amelyik számára a legkényelmesebb (vizsgaszervező iskola). A vizsgaszervező iskola kiválasztása független attól, hogy később a tanuló melyik iskolába kíván majd felvételizni (továbbtanulásra kiválasztott középfokú iskola).

A nemzeti köznevelési törvényben leírtak szerint⁵ a vizsga szervezésével alkalmazkodni kell a tanuló adottságaihoz. Amennyiben a különleges bánásmódot igénylő tanuló úgy dönt, hogy megírja a központi írásbeli vizsgát, akkor **a vizsgára történő jelentkezéskor – a vizsgaszervezést érintő speciális körülményekre, illetve eszközökre vonatkozó – kérelmet nyújthat be.**

A központi írásbeli vizsgára vonatkozó **speciális elbírálást minden esetben az Oktatási Hivatal által kiadott űrlapon kell igényelni – a központi írásbeli vizsga előtt – a vizsgaszervező iskolában. A kérelmet és a szakértői véleményt a központi írásbeli vizsgára történő jelentkezéskor a jelentkezési lappal együtt kell benyújtani az iskolához,** mivel a speciális körülményekre vonatkozó kérelem a vizsgaszervezést is érinti. A központi írásbeli vizsgákra vonatkozó részletes információk **[A központi írásbeli vizsgákkal kapcsolatos tájékoztatás](#)** linken található.

A kérelemben – ahogyan azt a lenti táblázat szemlélteti – a vizsgázó a szakértői véleményben foglaltaknak megfelelően kérheti az írásbeli vizsgát szervező intézménytől:

A központi írásbeli vizsgát szervező intézménytől kérhető kedvezmények	BTMN	SNI
mentesítés az egyes vizsgarészek vonatkozásában az értékelés egy részlete alól ⁶	NEM (kivéve Nkt. 97.§ (1a)) ⁷	IGEN
az írásbeli dolgozat elkészítéséhez szükséges munkaidő meghosszabbítása; (időhosszabbítás)	IGEN	IGEN
iskolai tanulmányok során az általa használt, megszokott eszközök biztosítása; (eszközhasználat)	IGEN	IGEN
a vizsgaszervezés során speciális körülményeinek figyelembe vétele; (speciális vizsgakörülmény)	IGEN	IGEN

Ismételten felhívjuk a figyelmet arra, hogy a tantárgyi vizsga teljesítése alóli mentesítést az írásbeli vizsgát szervező intézménytől NEM kérhet az a tanuló, aki az adott vizsgatárgyból benyújtotta a jelentkezését.

Amennyiben az előzetes tájékozódás eredményeként úgy dönt, hogy jelentkezést nyújt be az adott vizsgatárgyból, akkor **kizárólag a fenti táblázatban felsorolt, érvényes szakértői véleménnyel alátámasztott kedvezményeket kérheti az írásbeli vizsgát szervező intézménytől.**

A szakértői véleményben foglaltak függvényében a tanuló akár egyszerre valamennyi kedvezményre jogosult lehet, és a szülő szakértői véleménnyel alátámasztott kérelme alapján valamennyi kedvezménnyel élhet is. **A kedvezményekről minden esetben a vizsgaszervező intézmény igazgatója az összes körülményt mérlegelve dönt.**

⁵ Nkt. 51. § (5) bekezdés, 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 33. § (3) bekezdés

⁶ Nkt. 56.§ (1) bekezdés b) pont, 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 33. § (3) bekezdés

⁷ *Az a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló, akit 2018. augusztus 31. napjáig a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól mentesítettek, a mentesítés időtartamának félbeszakadása nélkül, a középfokú iskolai tanulmányok befejezéséig egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól mentesülhet.* (Nkt. 97. § (1a) bekezdés)

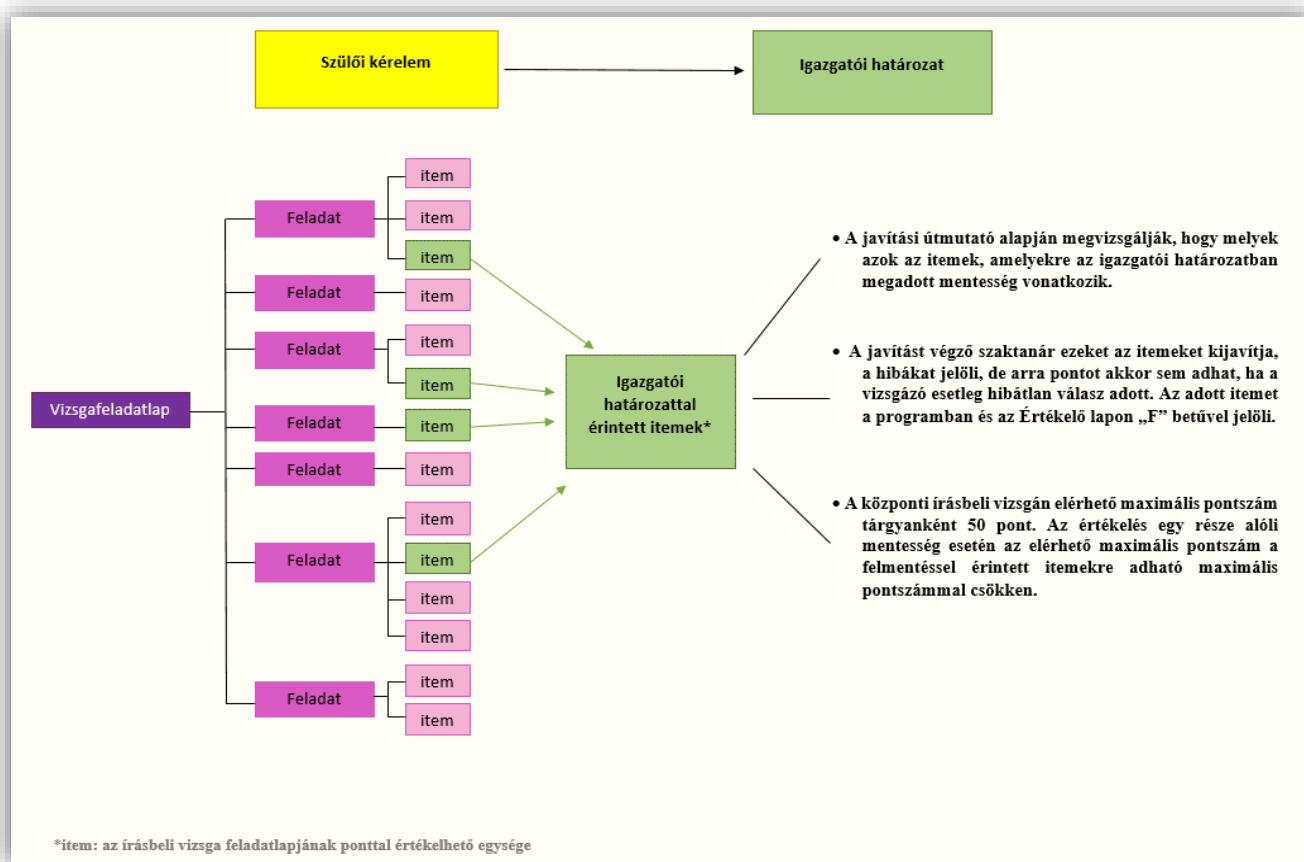
5. Mit jelentenek az egyes kedvezmények?

A tanulók ültetési rendjét úgy kell kialakítani, hogy a vizsgázók egymást ne zavarhassák, és ne segíthessék. Ennek érdekében az intézmény igazgatója – a körülmények mérlegelésével – dönthet arról, hogy a különleges bánásmódot igénylő (SNI, BTMN) tanuló külön teremben írja meg az írásbeli vizsgát.

Mentésítés a vizsga meghatározott részeinek értékelése alól: a szakértői véleményben leírtak alapján – figyelembe véve a tanuló készségeit és képességeit – bizonyos feladatok megoldását a vizsgadolgozat értékelésekor nem veszik figyelembe. Ez azt jelenti, hogy az ezeken szereshető pontszámmal vizsgázó számára elérhető összpontszámot csökkenteni kell, és **a vizsgázó ezeken a feladatokon elért pontszámát a tanuló által elért összpontzámba nem számítják bele.** Ez a kedvezmény arra az esetre vonatkozik, amikor a tanuló az adott vizsgatárgy követelményeinek valamely részlete alól mentesül pl. magyar nyelv esetében a helyesírás feladatok értékelése alól, vagy a matematika vizsgatárgy esetében a szerkesztést igénylő feladatok alól. **Ez a mentesség tehát az értékelésre vonatkozik, nem pedig arra, hogy a tanulónak egy-egy adott feladatot nem kell megoldania.** Nem alkalmazható ez a kedvezmény a teljes tantárgy követelményeinek értékelésére és minősítésére, **nem adható mentesség tehát a feladatlap minden feladatára, illetve feladatrészére (itemére).**

Minden tanuló esetében a szakértői vélemény alapján egyedileg kell eldönteni az adott vizsgaszervező intézményben azt, hogy mely feladatok értékelése alól mentesül, ám ez – a vizsgaszituáció jellegéből fakadóan – a konkrét feladatsor ismerete nélkül, előzetesen nem lehetséges. Amennyiben az igazgatói határozatban a tanulót mentesítették az értékelési rendszer valamely részlete (pl.: a „külalak, íráskép” vagy a helyesírás értékelése) alól, akkor a felmentésben érintett feladatokról/ itemekről minden esetben – a szakértői vélemény és a szülői kérelem alapján – a vizsgaszervező intézmény igazgatója – a javítási-értékelési útmutatóban foglaltak alapján - egyedileg hoz határozatot.

A tanuló vizsgadolgozatának javítása a hivatalos javítási értékelési útmutató alapján, az igazgatói határozat figyelembevételével történik oly módon, hogy a javító tanár a határozatban megjelölt itemeket vagy akár teljes feladatokat nem értékeli.

A tanuló által elérhető maximális pontszám ebben az esetben csak a felmentéssel nem érintett itemekre adható maximális pontszám lehet. A tanuló által elért eredmények rögzítésére szolgáló programban a rögzítést végző személy „(F)” azaz a feladatrész értékelése alól mentesült jelzéssel jelzi minden érintett item esetében, hogy a tanuló az adott feladatra – mivel az értékelésre nem került sor – nem kapott pontot. A program ebben az esetben olyan módon számolja ki a tanuló által elérhető összpontszámot, hogy azokra a feladatokra vagy feladatrészekre kapható maximum pontokat, amelyeknél az értékelés alól mentesítették, levonja a maximálisan elérhető pontszámból. Így a tanuló által elérhető összpontszám nem 50 pont lesz, hanem pl. csak 42. A vizsgaszervező intézmény igazgatója nem teheti meg, hogy azokat az itemeket, amelyek értékelése alól mentesítést adott, automatikusan teljesítettként veszi figyelembe, és megadja az értük adható maximális pontokat. Fontos megjegyezni, hogy ha a tanuló a felmentéssel érintett itemet esetleg hibátlanul, maximális pontszámmal teljesíti is, **nincs lehetőség arra, hogy utólag a tanuló számára „kedvezőbb” eredményt vegyék figyelembe.**

Időhosszabbítás: az írásbeli vizsga feladatlapjainak kitöltésére vizsgatárgyanként 45 perc áll rendelkezésre. Ez az időtartam indokolt esetben, a szakértői véleményben foglaltak alapján növelhető. A hosszabbítás mértékéről a vizsgaszervező intézmény igazgatója az összes körülményt mérlegelve határozatban dönt.

Eszközhasználat: a tanuló a szakértői vélemény alapján az igazgatói határozatban leírtak szerinti – az iskolai tanulmányai során általa használt, megszokott – segédeszközt vagy segédeszközöket használhatja a vizsga során. **Amennyiben például** egy tanuló számára lehetővé teszi a vizsgát szervező intézmény, hogy **dolgozatát számítógép segítségével készítse el, úgy válaszai egy részét számítógépen** (pl. egy üres word dokumentumban), **más részeit** (pl. a feleletválasztós feladatokat) **a feladatlapon tudja megadni.** Így a számítógépen történő válaszadás és a feladatlapok vizuális megjelenésének előnyeit is ki tudja használni a vizsgázó. Amennyiben ezt a megoldást választják, a vizsgázónak arra kell ügyelnie, hogy válaszait egyértelműen a feladatokhoz rendelje. A tanuló kész dolgozata számítógépen készített részének nem újraírható CD-re vagy más adathordozóra történő mentését, majd kinyomtatását és a feladatlapokkal történő összetűzését az iskola végzi el. Nyomtatás után a felügyelő tanár szignójával ellátja a kinyomtatott dolgozatlapokat. A kinyomtatott vizsgadolgozatot a normál vizsgadolgozatokkal megegyező módon kell javítania a szaktanárnak.

Speciális vizsgakörülmény: amennyiben a különleges bánásmódot igénylő tanuló speciális helyzete pl. látási fogyatékosága megkívánja, a vizsga szervezésére vonatkozóan kérelemmel fordulhat a vizsgaszervező intézmény igazgatójához. Amennyiben a tanuló látási fogyatékos, ezért vizsgájához a feladatlap speciális előállítását igénylik, akkor az igényléshez a JELENTKEZÉSI LAP KÖZPONTI ÍRÁSBELI VIZSGÁRA dokumentum mellékletét képező, SZÜLŐI KÉRELEM A KÖZPONTI ÍRÁSBELI VIZSGA SPECIÁLIS VIZSGAKÖRÜLMÉNYEINEK BIZTOSÍTÁSÁRA nyomtatványt a megfelelő adaptációs forma megjelölésével kell az érintett vizsgaszervező iskolába eljuttatnia.

6. Mit tartalmaz az értékelő lap?

A központi írásbeli vizsgáról kiállított értékelő lap a valós tényeket rögzíti, nevezetesen azt, hogy a vizsgázó az általa elérhető maximális pontszámból hány pontot ért el.

A vizsgaszervező intézmények a középfokú intézmények felvételi információs rendszerében rögzítik a vizsgán való részvétel tényét, a vizsga során engedélyezett speciális körülményeket, a vizsgaeredményeket, valamint elvégzik a vizsgaeredményeket tartalmazó értékelő lapok előállítását, kinyomtatását, hitelesítését.⁸

A vizsgaeredményeket tartalmazó értékelő lap célja, hogy a továbbtanulásra kizemelt intézmény(ek)e)t a legteljesebb mértékben tájékoztassa a tanuló központi írásbeli vizsgán elért teljesítményéről, és a vizsga körülményeiről. Ennek megfelelően, ha a vizsgaszervező iskola a vizsgázó számára:

- a vizsgázót az értékelési rendszer egy részlete alól mentesíti és/vagy
- többletidőt biztosít és/vagy
- a vizsgázó iskolai tanulmányai során használt, megszokott segédeszköz használatát biztosítja,

⁸ 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 35. § (2) bekezdés

úgy a központi írásbeli felvételi vizsga adminisztrációs rendszere ezt az információt automatikusan rávezeti a tanuló értékelő lapjára.

A tanuló teljesítményének megítélését a központi írásbeli **vizsga választott helyszíne nem befolyásolhatja**. Tekintve, hogy a tanulónak a központi írásbeli vizsgán szerzett pontszámait valamennyi vizsgát a felvétel feltételeként előíró intézménynek el kell fogadnia, rendkívül fontos a feladatlapok egységes értékelhetősége és értékelése. Az egységes értékelhetőséget a feladatlapok összeállítóinak, az értékelés egységességét a középiskoláknak kell biztosítaniuk.

7. A jelentkezés benyújtása a továbbtanulásra kiválasztott középiskolába és annak elbírálása

A különleges bánásmódot igénylő jelentkezők esetében **célszerű a továbbtanulásra kiválasztott középiskolát a lehető legteljesebb információval ellátni a felvételi kérelem benyújtásakor**. A felvételi eljárás során a középfokú intézmény igazgatója – a jogszabályban rögzített keretek betartása mellett, minden körülmény mérlegelésével – saját hatáskörben dönt a jelentkezők felvételéről⁹. A jelentkezési lap mellé csatolt szakértői vélemény, valamint a jelentkezésre szolgáló programfelületen rögzíthető szülői megjegyzések számos olyan információt tartalmazhatnak, amelyek adott esetben befolyásolhatják azt, hogy a tanulót a középfokú iskola milyen képzésben tudja fogadni. (Pl. tankötelezettség teljesítésének módja; korrekciós javaslatok; mentesítés; rehabilitációs foglalkozásokra vonatkozó javaslatok és területek, szakemberek és végzettségük; kijelölt nevelési/oktatási intézmény, osztály/tagozat; felülvizsgálati eljárás lehetősége és ideje stb.) Mivel **a középfokú felvételi eljárásban érintett intézmények csak a szakértői véleményben foglaltak ismeretében tudnak megalapozott és felelősségteljes döntést hozni a tanuló beiskolázásával kapcsolatban** – az intézményeket a szakértői vélemény benyújtásával előzetesen tájékoztatni szükséges. Felhívjuk a figyelmet, hogy a **sajátos nevelési igényre vonatkozó információ visszatartása** semmiképpen nem segítheti elő a beiskolázási folyamatot, mivel annak a ténye, hogy a tanuló SNI-s vagy sem, a középfokú intézmény számára, legkésőbb a beiratkozáskor – a tanuló nyilvántartás adatai alapján – **mindenképpen ki fog derülni**. Amennyiben a szakértői véleményben foglaltak később jutnak az intézmény tudomására, az még sikeres felvételi esetben is eredményezheti azt, hogy a tanuló nem tud jogviszonyt létesíteni az adott középfokú intézménnyel.

Amennyiben az iskola alapító okirata szerint a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható különleges bánásmódot igénylő gyermekek, tanulók iskolai nevelése-oktatása feladatot ellátja és a tanulóval tanulói jogviszonyt létesít, akkor az ellátást egyértelműen biztosítani kell¹⁰.

Minden egyes középfokú intézmény maga határozza meg, hogy a saját felvételi eljárásban milyen – a felvételi tájékoztatójában nyilvánosságra hozott – módon számítja ki a különleges bánásmódot igénylő – pl. egyes tantárgyak minősítése és értékelése alóli mentesítéssel rendelkező - tanulók felvételi pontszámait, illetve milyen módon veszi figyelembe azon tanulók központi írásbeli vizsgán szerzett pontszámait, akik mentesültek a központi írásbeli vizsga meghatározott részeinek értékelése alól. Hangsúlyozzuk, hogy erre vonatkozóan **kötelező jogszabályi rendelkezés, számítási eljárás nincs**. A középfokú intézmény azonban – figyelembe véve a jogszabályi előírásokat és saját felvételi eljárásra vonatkozó szabályozását – nem alkalmazhat olyan számítási módszert, amely a különleges bánásmódot igénylő (SNI, BTMN) tanulók számára hátrányt okoz a felvételi eredmények kiszámítása során. **Amennyiben a szülő részéről a számítási módszerrel kapcsolatban kérdés merül fel, arra kizárólag a továbbtanulásra kiválasztott intézmény tud válaszolni**.

Fontos megjegyezni, **hogy minden középfokú intézménybe csak olyan jelentkező vehető fel, aki megfelel az adott intézmény felvételi követelményeinek**. A szakképző intézménybe csak olyan tanulót lehet felvenni vagy átvenni, aki az általa választott szakmára vonatkozóan a képzési és kimeneti követelményekben előírt egészségügyi alkalmassági, továbbá a pályaalkalmassági követelményeknek megfelel, és ez alapján előreláthatóan nincs akadálya a szakmai vizsgára bocsátásának. A tanuló részsakma megszerzésére nem iskolázható be, kivéve, ha az Szkt. vagy a végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet alapján a felkészítés kizárólag részsakma megszerzésére irányul, vagy a tanuló sajátos nevelési igényének jellege kizárólag a részsakma megszerzését teszi lehetővé.¹¹

⁹ Nkt. 50. § (1) bekezdés, Szkt. 54. § (1) bekezdés

¹⁰ Nkt. 47.§ (1) bekezdés, Szkt. 94. §. (1) bekezdés

¹¹ A szakképzési törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet 153. § (1) - (2) bekezdés

Az egészségügyi alkalmasságra vonatkozó és a pályaalkalmassági követelményeket a felvételi tájékoztatóban nyilvánosságra kell hozni.

Egészségügyi alkalmasság: annak az orvosi szakvéleményre alapozott megállapítása, hogy a szakképzésbe bekapcsolódni szándékozó személy testi adottságai, egészségi és pszichikai állapota alapján képes önmaga és mások veszélyeztetése nélkül a választott szakma szerinti tevékenység, foglalkozás gyakorlására és a szakmai vizsgára való felkészülésre.¹² A szakmai alkalmasság előzetes vizsgálatát és véleményezését első fokon a szakképző intézménybe jelentkező tanulóknál a fogadó intézmény iskolaorvosa, ennek hiányában az intézmény igazgatójának kezdeményezésére a munkahigiénés és foglalkozás-egészségügyi szerv által kijelölt foglalkozás-egészségügyi szakellátó hely orvosa végzi.¹³

Pályaalkalmassági követelmény: a szakképzésbe történő bekapcsolódás – képzési és kimeneti követelményekben meghatározott – azon feltétele, amely alapján megállapítható, hogy a szakképzésben részt venni szándékozó személy képességei, készségei alapján sikeresen fel tud készülni a szakmai vizsgára és a szakma végzésére.¹⁴

Amennyiben a tanuló egészségügyi, pályaalkalmassági követelményeknek való megfelelésével kapcsolatban a szülő bizonytalan, úgy a későbbi kellemetlenségek elkerülése érdekében érdemes még a jelentkezés benyújtását megelőzően a továbbtanulásra kiválasztott intézményhez fordulni az ezzel kapcsolatos kérdésekkel.

Szerkesztés lezárva: 2024. augusztus 27.

¹² Szt. 7. § 2. pont

¹³ 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet - a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről 11. § (2) – (3) bekezdés

¹⁴ Szt. 7. § 4. pont